

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

 Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

SAMOEVALVACIJSKO POROČILO O KAKOVOSTI IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH NA LJUDSKI UNIVERZI KRANJ

PONUDIMO
ODRASLIM
KAKOVOSTNO
IZOBRAŽEVANJE

Projekt **Razvoj kakovosti v izobraževanju odraslih od 2009 do 2013**

Pri izpeljavi samoevalvacije so uporabljeni koncept, metodologija in vodila modela samoevalvacije **Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje – POKI**, ki ga je razvil Andragoški center Slovenije.

2012

Skupina za kakovost, ki je sodelovala pri pripravi samoevalvacijskega poročila o kakovosti izobraževanja odraslih na Ljudski univerzi Kranj:

1. BARBARA ŠMID, v. d. direktorice, predsednica
2. DARJA KOVAČIČ, organizatorica izobraževanja, članica
3. MATEJA ŠMID, organizatorica izobraževanja, članica
4. KATJA DOLINAR, organizatorica izobraževanja, članica
5. METKA ARZENŠEK, poslovna sekretarka, članica

Pri pripravi samoevalvacijskega poročila so sodelovali še:

1. MATEJA BONČINA, učiteljica, članica
2. SAŠA HORVAT, udeleženka, članica
3. KARMEN STARE, organizatorica izobraževanja
4. SREČO BODLAJ, organizator izobraževanja
5. MAŠA OBLAK, razvojni program
6. PETRA OMEJEC, organizatorica izobraževanja
7. NINA GROS, učna pomoč
8. HELENA GOMBOC, strojepiska – blagajnik
9. MATEJA RADOVANOVIĆ ŽVAN, knjigovodja
10. ROMAN LEBAN, hišnik

Vsebina

1. UVOD	4
1.1. Predstavitev izobraževalne organizacije	4
1.2. Poslanstvo, vizija, vrednote	5
2. SWOT ANALIZA KOT IZHODIŠČE ZA DOLOČITEV PREDMETA SAMOEVALVACIJE	6
3. METODOLOGIJA SAMOEVALVACIJE	12
3.1. Anketiranje	12
3.2. Zgledovanje	14
4. REZULTATI SAMOEVALVACIJE	16
4.1. Rezultati anketiranja	16
4.2. Rezultati zgledovanja	29
5. ZAKLJUČEK	33
6. LITERATURA IN VIRI	35
PRILOGE	36

1. UVOD

1.1. Predstavitev izobraževalne organizacije

Ljudska univerza Kranj je bila ustanovljena leta 1959 in na področju izobraževanja odraslih deluje vse od ustanovitve – že več kot 50 let.

Klub temu da se je število zaposlenih v zadnjih nekaj letih zmanjšalo na 9 zaposlenih, ostaja izobraževalna ponudba na Ljudski univerzi Kranj pestra in široka:

- osnovna šola za odrasle,
- srednješolsko izobraževanje,
- višješolsko izobraževanje,
- visokošolsko in podiplomsko izobraževanje,
- jezikovno izobraževanje,
- strokovno izobraževanje (NPK),
- računalniško izobraževanje,
- splošno izobraževanje (delavnice, tečaji, univerza za tretje življenjsko obdobje).

Ljudska univerza Kranj širi svojo dejavnost tudi na področje sodelovanja v projektih. V letih 2008–2011 je bila vključena v dejavnost Centra VŽU na Gorenjskem, v letih 2011–2013 pa je vključena v projekt Dvig ravni pismenosti.

Čeprav smo se vključili v projekt POKI relativno pozno, ves čas našega delovanja skrbimo za kakovost izobraževalnega procesa in poslovanja. To nam dokazujejo podatki o razvejanosti izobraževalne ponudbe, o vključenosti udeležencev iz vse Slovenije, zlati maturantki in zvestoba naših udeležencev.

Ker želimo optimizirati procese dela na vseh nivojih delovanja, dvigniti kakovost naših storitev v zadovoljstvo zaposlenih in udeležencev ter udejanjati vrednote Ljudske univerze Kranj, se vključujemo v projekt POKI – Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje.

Ponosni smo na to, da izpolnjujemo pogoje za zunanja preverjanja znanja. Ljudska univerza Kranj je:

- pooblaščen ustanova izpitnega centra Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik za izvajanje preverjanja znanja slovenščine za odrasle na osnovni ravni,
- pooblaščen izvajalec Državnega izpitnega centra za izvajanje preverjanja znanja angleščine in nemščine za odrasle ter za izvajanje postopka preverjanja in potrjevanja znanja za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije socialni oskrbovalec na domu, računovodja, knjigovodja, maser in pomočnik kuharja.

Število vpisanih odraslih se v zadnjih štirih letih giblje med 1000 in 1600. Tak rezultat pripisujemo dejstvu, da je Ljudska univerza Kranj v lokalnem okolju prepoznavna po ponudbi celotne piramide formalnega izobraževanja, ki so se ji v zadnjih letih pridružila strokovna usposabljanja – priprave na preverjanje in potrjevanje znanja za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije. Prepoznavnost se je povečala tudi z ustanovitvijo univerze za tretje življenjsko obdobje.

Ljudje nas poznajo kot ustanovo, v kateri se izkušnje tradicije prepletajo z iskanjem novega v vsebinskem in metodičnem smislu.

1.2. Poslanstvo, vizija, vrednote

POSLANSTVO LU KRANJ

Nudimo in ustvarjamo kakovostno, prijazno vseživljenjsko izobraževanje za prebivalce Mestne občine Kranj in gorenjske regije. Širimo vrednoto znanja, ki plemeniti naše življenje.

S kakovostnim znanjem naših zaposlenih in zunanjih sodelavcev zagotavljamo formalno izobraževanje na vseh ravneh zahtevnosti in pestro ponudbo neformalnih oblik izobraževanja za vse generacije. Svetujemo, informiramo in se odzivamo na potrebe okolja na osebni in izviren način.

VIZIJA LU KRANJ

Ljudska univerza Kranj bo s svojimi kakovostnimi storitvami (p)ostala vodilni partner v izobraževanju odraslih in razvojni center za tretje življenjsko obdobje na Gorenjskem.

VREDNOTE LU KRANJ

RAZVOJNOST

Bdimo nad prilikami, sprejemamo izzive sedanjosti in s timskim delom iščemo rešitve. Skrbimo za nenehno strokovno rast in večanje kompetenc zaposlenih.

USTVARJALNOST

Veliko pozornosti namenjamo procesu ustvarjalnosti in iskanju inovativnih rešitev.

KAKOVOST

Delo opravljamo natančno, pravočasno in odgovorno. S svojim delom vzbujamo zaupanje pri sodelavcih in strankah. Prenos znanja poteka strokovno in prilagodljivo – s poslušom za stranke.

SODELOVANJE

Zaposleni med seboj sodelujemo prijazno, spoštljivo in pošteno – v svoje zadovoljstvo in zadovoljstvo strank. Skrbimo za učinkovito informiranje v dobro delovnih procesov.

VESELJE DO DELA

Negujemo veselje do dela in ga širimo navzven.

2. SWOT ANALIZA KOT IZHODIŠČE ZA DOLOČITEV PREDMETA SAMOEVALVACIJE

SWOT analizo smo izpeljali na področjih:

Področje 1:	DOSEGANJE CILJEV KURIKULUMA
Področje 2:	IZOBRAŽEVALNI PROCES
Področje 3:	UDELEŽENCI
Področje 4:	UČITELJI
Področje 5:	IZOBRAŽEVALNA ORGANIZACIJA IN PARTNERJI
Področje 6:	VODENJE IN UPRAVLJANJE

SWOT analizo smo izpeljali na naslednji način:

SWOT analizo smo opravljali vsi člani skupine za kakovost na skupnih srečanjih 21. 2. 2012, 29. 2. 2012 in 8. 3. 2012. Udeleženka in učiteljica sta sodelovali z odgovori na vprašanja, ki so nam bila v pomoč, po e-pošti.

Dokumentacija, ki smo jo uporabljali pri analizi:

- realizacijska poročila o delu za šolska leta 2008/2009, 2009/2010, 2010/2011;
- interni zapisniki kolegijev za šolska leta 2008/2009, 2009/2010, 2010/2011;
- interni zapisniki letnih razgovorov za šolska leta 2008/2009, 2009/2010, 2010/2011;
- interni zapisniki mature za šolska leta 2008/2009, 2009/2010, 2010/2011;
- interni zapisniki zaključnih izpitov za šolska leta 2008/2009, 2009/2010, 2010/2011;
- interni zapisniki nacionalnih preverjanj znanj za šolska leta 2008/2009, 2009/2010, 2010/2011;
- interni zapisniki strokovnih aktivov za šolska leta 2008/2009, 2009/2010, 2010/2011);
- interni zapisniki programskih učiteljskih zborov za šolska leta 2008/2009, 2009/2010, 2010/2011;
- interni zapisniki andragoških svetov za šolska leta 2008/2009, 2009/2010, 2010/2011;
- interni zapisniki svetov zavoda za šolska leta 2008/2009, 2009/2010, 2010/2011 in
- evidence v programu za spremljanje izobraževanja odraslih (SIO) za šolska leta 2008/2009, 2009/2010, 2010/2011.

Ugotovitve po posameznih področjih so naslednje:**Področje 1: DOSEGANJE CILJEV KURIKULA**

PREDNOSTI		SLABOSTI	
1	Naši udeleženci dosegajo na zunanjih preverjanjih znanja rezultate, ki so nad slovenskim povprečjem.	1	V evalvacijskih vprašalnikih ne preverjamo kakovosti znanja udeležencev in njihovega zadovoljstva s pridobljenim znanjem.
		2	Število udeležencev v zadnjih treh letih upada na vseh področjih.
PRILOŽNOSTI		NEVARNOSTI	
1	Spodbujanje učiteljev za skupinske naloge, s katerimi bodo udeleženci usvojili standard znanja in jih bodo navajale na sprotno učenje.	1	V zadnjem času se je na trgu pojavilo precejšnje število konkurenčnih organizacij za izobraževanje. Srednje šole pa so začele izvajati tudi izobraževalne programe za odrasle, ki so cenovno ugodnejši.
2	Nudenje prostora na LUK za sodelovalno učenje, s katerim udeleženci usvojijo osnove timskega dela in sodelovanja.	2	Pri delodajalcih ni spodbud za izobraževanje.
3	Zbiranje povratnih informacij o zadovoljstvu delodajalcev, ki zaposlujejo naše udeležence.		

Področje 2: IZOBRAŽEVALNI PROCES

PREDNOSTI		SLABOSTI	
1	Iz analize učne skupine dobimo vpogled v nivo znanja in se odločamo za ukrepe, s katerimi pripomoremo k večji kakovosti v procesu izobraževanja – prilagojene metode dela, dopolnilno učenje, individualna učna pomoč.	1	Učitelji premalo uporabljajo analizo značilnosti učne skupine kot pripomoček pri načrtovanju pedagoškega dela.
		2	Programska orodja v programu za spremljanje izobraževanja odraslih so neizkoriščena.
		3	Premajhna spremljava primernosti gradiv pri vseh udeležencih izobraževalnega procesa.

PRILOŽNOSTI		NEVARNOSTI	
1	Usposobitev administrativnega osebja za uvodne pogovore za pomoč pri povečanem zanimanju za vpis v določen program.	1	Finančni vidik izvedbe pri majhnih skupinah ima za posledico manjše število izvedbenih ur, udeleženci pa niso pripravljeni vložiti več individualnega dela.
2	Ob manjših skupinah udeležence spodbujamo k sodelovalnemu učenju na LUK.	2	Premalo natančno določena zakonodaja na področju izobraževanja odraslih.

Področje 3: UDELEŽENCI

PREDNOSTI		SLABOSTI	
1	Udeleženci imajo dobre možnosti informiranja (zaposleni, mediji, spletne strani, letaki, jumbo plakati, nadcestni napisi), na voljo jim je kakovostno svetovanje strokovnih delavcev (osebno, telefon, e-pošta).	1	Nimamo organizirane brezplačne učne pomoči.
2	Učna gradiva so izdelana v celoti in jih udeleženci prejmejo ob začetku predavanj.		
PRILOŽNOSTI		NEVARNOSTI	
1	Sestavo osebnega izobraževalnega načrta lahko nadgradimo z aktivnejšo vključitvijo udeležencev.	1	Težnja k finančno ugodnejšim gradivom (e-gradiva) lahko zmanjša učno uspešnost ali poveča osip.
2	Možno je spodbujanje učne pomoči med udeleženci.	2	Udeleženci izberejo lažje in običajno manj kvalitetne poti za pridobitev formalne stopnje izobrazbe.
3	Izdelava učnih gradiv na nacionalni ravni s sodelovanjem strokovnjakov s posameznih predmetnih področij.		
4	Enakovredno financiranje javnih zavodov za izobraževanje odraslih in ostalih vzgojno-izobraževalnih zavodov.		

Področje 4: UČITELJI

PREDNOSTI		SLABOSTI	
1	Spremljanje dela učiteljev na osnovi anket z udeleženci in hospitiranja omogoča relativno hitro zamenjavo učiteljev, če njihovo delo in rezultati niso učinkoviti.	1	Nimamo letnega načrta usposabljanja učiteljev.

		2	Ne spremljamo stalnega strokovnega usposabljanja učiteljev.
		3	Preveliko zaupanje učiteljem pri pripravi gradiva.
PRILOŽNOSTI		NEVARNOSTI	
1	Spodbujanje učiteljev strokovnih predmetov, ki nimajo pedagoško-andragoške izobrazbe, so pa dobri praktiki, da izkušnje nadgradijo z načeli andragoškega dela.	1	Ni vsebinsko in časovno primernih in zanimivih programov izpopolnjevanja, s katerimi bi motivirali učitelje k vključitvi.
2	Priprava nacionalnega programa za izpopolnjevanje učiteljev za prenos znanja strokovnih delavcev.	2	Ukinitev sklepanja avtorskih in podjemnih pogodb.
3	Fleksibilna zakonodaja, ki upošteva delo učiteljev v javnih zavodih v izobraževanju odraslih kot del njihove delovne obveznosti (8 ur).		

Področje 5: IZOBRAŽEVALNA ORGANIZACIJA IN PARTNERJI

PREDNOSTI		SLABOSTI	
1	Zunanje fleksibilne baze podatkov o partnerjih.	1	Vezi z nekaterimi močnimi partnerji iz preteklosti zaradi naše spremenjene tržne usmerjenosti slabijo.
		2	Zaradi nezadostnih človeških virov nimamo pripravljene baze potencialnih partnerjev.
PRILOŽNOSTI		NEVARNOSTI	
1	Partnerje pogosteje vključujemo v presojanje in razvijanje kakovosti dela naše organizacije.	1	Nezadovoljstvo partnerjev zaradi nezadostnega sodelovanja pri izpeljavi in načrtovanju izobraževanja.
2	Pridobivanje partnerjev za sodelovanje prek evropskih razpisov.	2	Nezainteresiranost partnerjev za sodelovanje.

Področje 6: VODENJE IN UPRAVLJANJE

PREDNOSTI		SLABOSTI	
1	Vodstvo podpira strokovna usposabljanja in izobraževanja za osebno rast zaposlenih in jih v okviru finančnih zmožnosti tudi plačuje.	1	Zunanji sodelavci nimajo interesa za sodelovanje pri določanju strateških prioritet in razvoju izobraževalne organizacije.

PRILOŽNOSTI		NEVARNOSTI	
1	Sistem informiranja je potrebno neprestano preverjati in izboljševati, tako da je pretok informacij jasen, razumljiv in učinkovit.	1	Zaradi premalo zaposlenih glede na sistemizacijo delovnih mest in hkrati rastočih delovnih nalog prihaja do šumov v pretoku informacij in neoptimalne izvedbe delovnih procesov.
2	Bolj učinkovita organiziranost zaradi zunanjega financiranja dela.	2	Pravila javnih razpisov ne omogočajo vpogleda v rezultate javnih razpisov.
3	Strokovno svetovalno delo nacionalnih objaviteljev javnih razpisov.		

Na podlagi tako izpeljane SWOT analize je mogoče ugotoviti, da smo bolj usmerjeni v notranje dejavnike poslovanja in manj v zunanje. Zanašamo se na lastne vire in zaposlene in želimo minimalizirati neodvisnost od zunanjih dejavnikov. Prepoznane slabosti smo zaznali kot notranje priložnosti na vseh področjih.

Na posameznih področjih povzemamo naslednje ugotovitve:

Na področju doseganje ciljev kurikula ja naša prednost, da sicer dosegamo standarde, ki so nad slovenskim povprečjem, vendar se ne poglobljamo v analizo doseženega, vidimo pa še veliko priložnosti v delu z učitelji in udeleženci pri doseganju ciljev kurikula.

Na področju izobraževalnega procesa lahko analizo učne skupine kot našo prednost uporabimo pri premagovanju ugotovljenih slabosti. Zavedamo se nevarnosti finančnega vidika izvedbe programov in velike priložnosti permanentnega usposabljanja zaposlenih. V večji povezanosti med učitelji in organizatorji izobraževanja pri pripravi gradiv vidimo možnosti za pripravo kakovostnejših gradiv.

Udeleženci so dobro informirani za vključitev v različne izobraževalne programe, vendar v zadnjem času iščejo cenejše oblike izobraževanj, kar nas spodbuja k iskanju mnogih drugih priložnosti dela z udeleženci in spodbud na zakonodajnem področju.

Že vrsto let spremljamo delo učiteljev prek anket in hospitacij, želeli pa bi jih še bolj aktivno vključiti v andragoški proces prek vsebinsko in časovno primernih programov usposabljanj, aktivnejšega sodelovanja pri pripravi učnih gradiv in fleksibilnejše zakonodaje.

Na področju izobraževalne organizacije in partnerjev kot prednost izpostavljamo zunanje fleksibilne baze podatkov o partnerjih, vendar zaradi naše spremenjene tržne usmerjenosti vezi z nekaterimi močnimi partnerji iz preteklosti slabijo. Zato vidimo priložnost v pridobivanju partnerjev za sodelovanje prek evropskih razpisov, ki bi jih pogosteje vključevali v presojanje in razvijanje kakovosti dela naše organizacije.

Na področju vodenja in upravljanja izpostavljamo prednost, da vodstvo podpira strokovna usposabljanja in izobraževanja za osebno rast zaposlenih in jih v okviru finančnih zmožnosti tudi plačuje. Žal pa zunanji sodelavci nimajo interesa za sodelovanje pri določanju strateških prioritet in razvoju izobraževalne organizacije, zato to ocenjujemo kot slabost, ki se je bomo v prihodnje sistematično lotili. Dodatno priložnost vidimo v sistemu informiranja in učinkovitejši organiziranosti. Obenem pa se zavedamo nevarnosti v pretoku informacij in izvedbi delovnih procesov, ki jih prinaša nezadostno število zaposlenih.

Na tej podlagi smo se odločili, da bomo v letu 2012 izpeljali samoevalvacijo na naslednjih področjih:

IZBRANA PODROČJA, PODPODROČJA IN KAZALNIKI KAKOVOSTI

Področje kakovosti:	4. Učitelji
Podpodročje:	4.1. Stalno izobraževanje
Kazalniki kakovosti:	4.1.4. Samoizobraževanje za andragoško delo

Podpodročje:	4.2. Razvojno-svetovalno delo
Kazalniki kakovosti:	4.2.4. Sodelovanje pri pripravi in razvoju učnega gradiva za odrasle

Področje kakovosti:	2. Izobraževalni proces
Podpodročje:	2.1. Načrtovanje in izpeljava izobraževalnega procesa
Kazalniki kakovosti:	2.1.9. Učbeniki in učno gradivo

3. METODOLOGIJA SAMOEVALVACIJE

3.1. Anketiranje

SAMOEVALVACIJSKI NAČRT

Za izpeljavo samoevalvacije smo pripravili samoevalvacijski načrt (glej Prilogo 1). Iz njega povzemamo:

Subjekti, vključeni v samoevalvacijo

V empirični del samoevalvacije smo vključili naslednje subjekte za šolsko leto 2011/2012:

SUBJEKTI, KI SMO JIH VKLJUČILI V SAMOEVALVACIJO	
1	Učitelji osnovne šole
2	Učitelji programa Predšolska vzgoja
3	Učitelji programa Bolničar – negovalec
4	Učitelji tujih jezikov
5	Udeleženci osnovne šole
6	Udeleženci programa Predšolska vzgoja
7	Udeleženci programa Bolničar – negovalec
8	Udeleženci programov jezikovnega izobraževanja
9	Organizatorji izobraževanja
10	Direktorica

Uporabljene metode

V procesu samoevalvacije smo uporabili naslednje metode:

UPORABLJENE METODE	
1	Metoda anketiranja

Določitev vzorca

Skupina za kakovost je vzorec izbrala po presoji, kdo nam bo dal najboljše informacije o pojavu, ki ga evalviramo (ekspertni/namenski izbor).

PRIPRAVA INSTRUMENTARIJA

Za izvedbo samoevalvacije smo pripravili naslednji instrumentarij:

PRIPRAVLJEN INSTRUMENTARIJ	
1.	Anketa za učitelje
2.	Anketa za udeležence jezikovnega izobraževanja
3.	Anketa za udeležence osnovne šole
4.	Anketa za udeležence programa Predšolska vzgoja – poklicni tečaj
5.	Anketa za udeležence programa Predšolska vzgoja (SSI) – 1. skupina
6.	Anketa za udeležence programa Predšolska vzgoja (SSI) – 2. skupina
7.	Anketa za udeležence programa Predšolska vzgoja (SSI) – 3. skupina
8.	Anketa za udeležence programa Bolničar – negovalec – 1. skupina
9.	Anketa za udeležence programa Bolničar – negovalec – 2. skupina
10.	Anketa za organizatorje izobraževanja

11.	Anketa za direktorico
-----	-----------------------

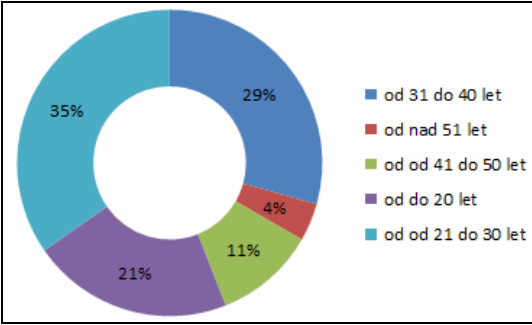
**Pri oblikovanju instrumentov smo uporabili Spletno zbirko vprašanja POKI, ki jo je razvil Andragoški center Slovenije.*

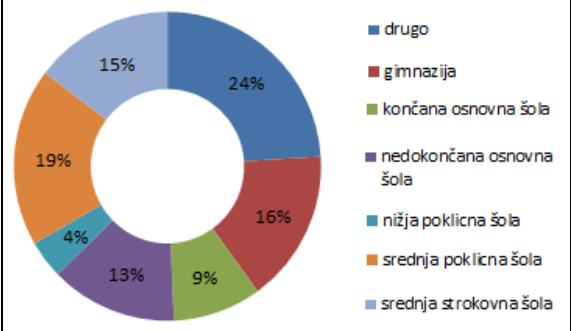
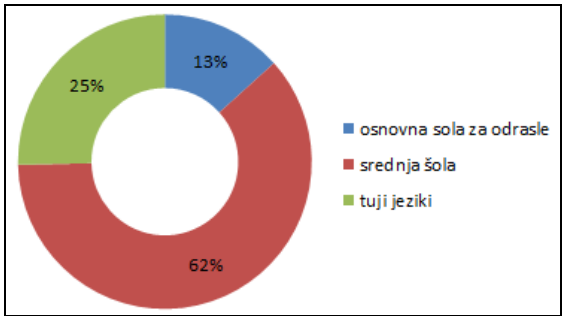
TESTIRANJE INSTRUMENTOV:

Testiranje smo opravili v času:
24. 4. 2012–14. 5. 2012
Testiranje je/so opravil/i:
Zaposleni Ljudske univerze Kranj
Glavne ugotovitve testiranja:
Vprašalniki so ustrezno pripravljani.

IZPELJAVA SAMOEVALVACIJE:

Izpeljano anketiranje

Anketiranje je potekalo:	14. 5. 2012–9. 6. 2012												
Poslanih anket:	N = 243 4 ankete so bile poslani v papirnati obliki po pošti. 9 udeležencev je izpolnjevalo anketo v računalniški učilnici s pripravljenim dostopom do anket in gesli. 230 anket je bilo poslanih po elektronski pošti. 4 ankete so bile poslani zaposlenim v naši izobraževalni organizaciji, 36 anket učiteljem in 203 ankete udeležencem.												
Vrnjenih anket oziroma N (numerus):	N = 95 (39 %) Vrnjene ankete: - 75 anket udeležencev, - 16 anket učiteljev in - 4 ankete zaposlenih v naši organizaciji.												
Vloga anketirancev:	Anketirani zaposleni v naši organizaciji so organizatorji izobraževanja in direktorica, anketirani učitelji (predavatelji) pa so naši zunanji sodelavci. Anketirani udeleženci različnih starostnih skupin so osnovnošolski in srednješolski slušatelji ter tečajniki z različno stopnjo dokončane izobrazbe:												
	 <table border="1"> <caption>Data for Graf 1: Starostne skupine udeležencev</caption> <thead> <tr> <th>Starostna skupina</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>od 31 do 40 let</td> <td>29%</td> </tr> <tr> <td>od nad 51 let</td> <td>4%</td> </tr> <tr> <td>od od 41 do 50 let</td> <td>11%</td> </tr> <tr> <td>od do 20 let</td> <td>21%</td> </tr> <tr> <td>od od 21 do 30 let</td> <td>35%</td> </tr> </tbody> </table>	Starostna skupina	Procent	od 31 do 40 let	29%	od nad 51 let	4%	od od 41 do 50 let	11%	od do 20 let	21%	od od 21 do 30 let	35%
Starostna skupina	Procent												
od 31 do 40 let	29%												
od nad 51 let	4%												
od od 41 do 50 let	11%												
od do 20 let	21%												
od od 21 do 30 let	35%												
	Graf 1: Starostne skupine udeležencev												

	 <p>Graf 2: Dokončana izobrazba udeležencev</p> <p>Graf 3: Program, ki ga obiskujejo udeleženci</p>																											
Spol anketirancev:	<p>Zaposleni v naši organizaciji:</p> <p>Tabela 1: Spol anketiranih zaposlenih</p> <table border="1" data-bbox="805 1064 1189 1187"> <thead> <tr> <th></th> <th>N = 4</th> <th>%</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ženski</td> <td>3</td> <td>75</td> </tr> <tr> <td>moški</td> <td>1</td> <td>25</td> </tr> </tbody> </table> <p>Učitelji:</p> <p>Tabela 2: Spol anketiranih učiteljev</p> <table border="1" data-bbox="805 1310 1189 1433"> <thead> <tr> <th></th> <th>N = 16</th> <th>%</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ženski</td> <td>12</td> <td>75</td> </tr> <tr> <td>moški</td> <td>4</td> <td>25</td> </tr> </tbody> </table> <p>Udeleženci:</p> <p>Tabela 3: Spol anketiranih udeležencev</p> <table border="1" data-bbox="805 1556 1189 1680"> <thead> <tr> <th></th> <th>N = 75</th> <th>%</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ženski</td> <td>54</td> <td>72</td> </tr> <tr> <td>moški</td> <td>21</td> <td>28</td> </tr> </tbody> </table>		N = 4	%	ženski	3	75	moški	1	25		N = 16	%	ženski	12	75	moški	4	25		N = 75	%	ženski	54	72	moški	21	28
	N = 4	%																										
ženski	3	75																										
moški	1	25																										
	N = 16	%																										
ženski	12	75																										
moški	4	25																										
	N = 75	%																										
ženski	54	72																										
moški	21	28																										

3.2. Zgledovanje

Predmet zgledovanja:

Področje/predmet zgledovanja: UČBENIKI IN UČNO GRADIVO.

Z zgledovanjem bomo presojali kazalnik »Učbeniki in učno gradivo«, in sicer želimo ugotoviti, ali imajo udeleženci izobraževanja na voljo ustrezne učbenike in učno gradivo, kako jih pridobijo ter možnosti za pridobivanje gradiva. S strani učiteljev pa nas bo zanimala ustreznost učbenikov in učnega gradiva, ki jih uporabljajo, način

spodbujanja učiteljev za pripravo ter pogoji za izbor in pripravo učnega gradiva. Za analizo navedenega kazalnika smo se odločili na podlagi šibkih točk, ki so se pokazale ob analizi anketnih vprašalnikov za organizatorje izobraževanja odraslih in učitelje, ki izpostavljajo predvsem: premalo e-gradiva, gradivo se premalo posodablja, preredka spremljava gradiv, (ne)vklučitev posodabljanj v letne delovne priprave učitelja, boljša izraba pogojev za pripravo gradiv. Izbrani kazalnik se nam zdi najpomembnejši dejavnik, pri katerem vidimo največjo možnost izboljšave v nadaljnjem razvoju Ljudske univerze Kranj ter vključuje vse tri skupine anketiranih.

Zgledovalni partner:	Ljudska univerza Radovljica
-----------------------------	-----------------------------

Potek priprav na zgledovanje:

Za obisk v partnerski organizaciji smo se dogovorili z Ljudsko univerzo Radovljica. Z direktorico LUR smo določili datum obiska (ponedeljek, 5. 11. 2012). Partnerska organizacija nam je poslala dokumentacijo za pripravo na obisk, nato smo se dogovorili glede vnaprej zastavljenih vprašanj za zgledovanje. Določili smo vprašanja, ki nas zanimajo pri izbranem področju oziroma predmetu zgledovanja, in jih razdelili na tri sklope (uvodna vprašanja, osrednja vprašanja in zaključno vprašanje). Oblikovali smo skupino za izpeljavo zgledovanja.

Obisk v partnerski organizaciji:

Obisk v partnerski organizaciji je potekal v ponedeljek, 5. 11. 2012, s pričetkom ob 10. uri. Član naše skupine za izpeljavo zgledovanja je najprej predstavil okvir samoevalvacijskega poročila o kakovosti izobraževanja odraslih na Ljudski univerzi Kranj, ponovno predstavil predmet zgledovanja in podal razloge za izbiro navedenega predmeta. Po uvodni predstavitvi smo sogovornici zastavili (posredovana) vprašanja. Razgovor se je zaključil z zahvalo naše komisije.

Dokumentacija o partnerski organizaciji, ki smo jo pridobili in analizirali:

1	Promocijska zgibanka o izobraževalni ponudbi za šolsko leto 2012/2013.
2	Predstavili so nam dostopnost učnega gradiva za udeležence izobraževalnih programov in način dostopanja do e-učnega gradiva.

4. REZULTATI SAMOEVALVACIJE

4.1. Rezultati anketiranja

Naslov kazalnika 1:	<i>Samoizobraževanje za andragoško delo</i>
----------------------------	---

Predmet samoevalvacije/opis problema
Učitelje bi želeli bolj aktivno vključiti v andragoški proces prek vsebinsko in časovno primernih programov usposabljanj. Ker ne spremljamo stalnega strokovnega usposabljanja učiteljev in opažamo pomanjkanje vsebinsko in časovno primernih in zanimivih programov izpopolnjevanja, smo se odločili, da bomo v postopku samoevalvacije natančneje ugotovili, kako se učitelji samoizobražujejo za andragoško delo in kako vključujejo novosti v izobraževalni proces.

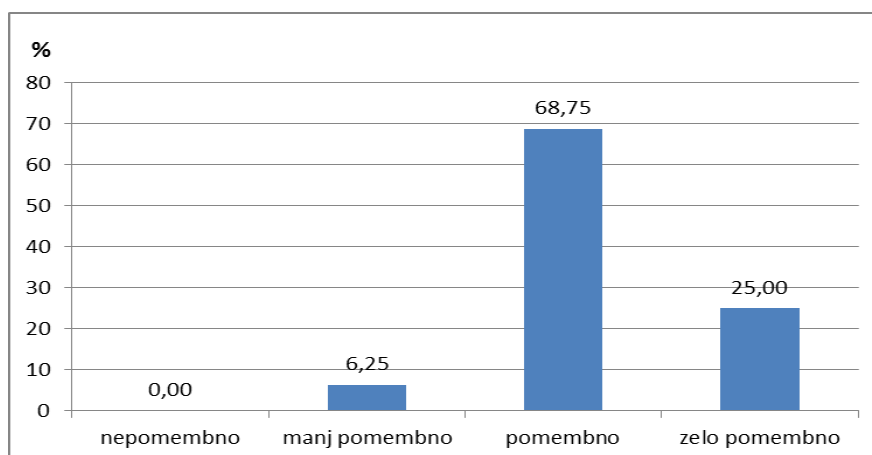
NA TEM PODROČJU ŽELIMO DOSEGATI NASLEDNJI STANDARD KAKOVOSTI:
<i>Naši učitelji se samoizobražujejo za andragoško delo in novosti vključujejo v izobraževalni proces.</i>

Da bi ugotovili, v kolikšni meri ta standard že dosegamo, smo se odločili, da se bomo v postopku samoevalvacije osredotočili na naslednja **samoevalvacijska vprašanja**:

SAMOEVALVACIJSKA VPRAŠANJA	
1	<i>Kdo spremlja, ali se učitelji samoizobražujejo za andragoško delo?</i>
2	<i>Kdo spremlja, ali učitelji vključujejo novosti v izobraževalni proces?</i>
3	<i>Na kakšne načine se učitelji samoizobražujejo?</i>
4	<i>Kako učitelji vključujejo novosti v izobraževalni proces?</i>
5	<i>Ali učiteljem nudimo dovolj motivacije in podpore za samoizobraževanje in vključevanje novosti v izobraževalni proces?</i>

V procesu samoevalvacije smo ugotovili naslednje:

Najprej nas je zanimalo, ali se učitelji zavedajo pomena samoizobraževanja, kar je prikazano v *Grafu 4*.

Graf 4: Pomembnost samoizobraževanja učiteljev za delo z odraslimi

Vsi anketirani učitelji (N = 16) se zavedajo pomembnosti samoizobraževanja; 6 % jih samoizobraževanje ocenjuje kot manj pomembno, 69 % kot pomembno in 25 % kot zelo pomembno. Nihče izmed anketiranih ne ocenjuje samoizobraževanja za delo z odraslimi kot nepomembno. Iz odgovorov organizatorjev izobraževanja odraslih je razvidno, da podatka o pomembnosti samoizobraževanja učiteljev za delo z odraslimi nimajo, ker učitelje o tem ne sprašujejo, oziroma ugotavljajo, da ni interesa s strani učiteljev, kljub brezplačnim organiziranim delavnicam ali seminarjem. Mnenje direktorice je, da je to odvisno od predmeta poučevanja in narave učitelja.

Nadalje nas je zanimalo, kdo od navedenih spodbuja anketirane učitelje k samoizobraževanju (glej Tabela 4).

Tabela 4: Spodbujevalci samoizobraževanja za delo z odraslimi

	Odgovori		Odstotek enot (kakšen % oseb se je odločilo za posamezno navedbo)
	N = 32 (število odgovorov)	Odstotek (izračunan iz števila odgovorov)	
1. Ravnatelj/direktor.	0	0	0
2. Vodja izobraževanja odraslih/vodja izobraževalnega področja.	6	19	38
3. Strokovni sodelavci.	3	9	19
4. Drugi učitelji.	2	6	13
5. Odrasli udeleženci izobraževanja.	5	16	31
6. Strokovnjaki iz zunanjih strokovnih institucij.	1	3	6
7. Drugo	1	3	6
8. Spodbujam se sam.	13	41	81
9. Nihče.	1	3	6

Število oseb, ki so odgovarjale: **16**

Od vseh odgovorov se jih 41 % nanaša na odgovor »*spodbujam se sam*«, 19 % pa na odgovor »*vodja izobraževanja odraslih*«. Iz tabele je razvidno, da se 81 % anketiranih učiteljev spodbuja samih, 38 % pa jih spodbuja vodja izobraževanja odraslih, torej organizator naše izobraževalne organizacije.

Na podlagi interpretacije odprtih odgovorov, namenjenih vodjem izobraževanja odraslih, organizatorji izobraževanja odraslih menijo, da učitelje premalo spodbujamo k samoizobraževanju, razen z občasnimi vabili in posredovanjem lastnega znanja. Direktorica spodbuja učitelje k samoizobraževanju s poudarjanjem pomembnosti kakovosti izobraževalnega procesa, z nudenjem brezplačnega strokovnega izobraževanja in z izmenjavo dobrih praks.

V sklopu prvega kazalnika so nas zanimala mnenja organizatorjev izobraževanja odraslih, katere oblike učitelji najpogosteje uporabljajo pri spopolnjevanju pedagoško-andragoškega znanja in kakšne so najprimernejše oblike spopolnjevanja učiteljev za andragoško delo.

Organizatorji izobraževanja menijo, da gre v večini primerov za organizirano izobraževanje v okviru institucij, v katerih so učitelji zaposleni. Večina učiteljev je namreč redno zaposlena v osnovnih in srednjih šolah in so zato pričakovanja organizatorjev, da v okviru službe spopolnjujejo svoje pedagoško-andragoško znanje. V nadaljevanju organizatorji izobraževanja kot najprimernejše oblike spopolnjevanja učiteljev za andragoško delo navajajo naslednje:

- krajše oblike s poudarki na metodiki dela,
- krajše oblike s poudarki na komunikacijskih veščinah,
- krajše oblike s poudarki na uporabi IKT,
- delavnice z obdelavo konkretnih situacij,
- predavanja ob vključevanju novih spoznanj, teorij in pristopov,
- praktične oblike, kjer dobijo učitelji vire tudi za samoizobraževanje.

Zanimala nas je tudi pogostost načinov seznanjanja z izobraževalno ponudbo za andragoško delo.

Tabela 5: Pogostost načinov seznanjanja z izobraževalno ponudbo za andragoško delo

	Nikoli		Redko		Pogosto		Zelo pogosto		SKUPAJ	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1. Na andragoških zborih.	6	38	5	31	5	31	0	0	16	100
2. Na strokovnih aktivih.	7	44	5	31	4	25	0	0	16	100
3. S pisnimi informacijami po navadni pošti.	10	62	4	25	2	13	0	0	16	100
4. S pisnimi informacijami po elektronski pošti.	4	25	6	38	5	31	1	6	16	100
5. S pisnimi informacijami, ki so vam na voljo na oglasni deski.	5	32	9	56	1	6	1	6	16	100
6. Z informativnim gradivom (zglobankami, katalogi), ki so na voljo v naši knjižnici.	6	38	8	50	2	12	0	0	16	100

Pogostost odgovorov oziroma načinov seznanjanja »s pisnimi informacijami po elektronski pošti« in »na andragoških zborih« je 31 %, vendar nekoliko višjo vrednost pripisujemo prvemu načinu, saj 6 % anketiranih zelo pogosto dobi informacije na prvi navedeni način. »S pisnimi informacijami po navadni pošti« pa 62 % anketiranih učiteljev nikoli ni seznanjenih z izobraževalno ponudbo za andragoško delo.

Ugotovitve, sklepi, predlogi

S pomočjo anketnih vprašalnikov smo ugotovili, da se vsi anketirani učitelji zavedajo pomembnosti samoizobraževanja za andragoško delo, za delo z odraslimi se k samoizobraževanju spodbujajo sami. S strani naše izobraževalne organizacije pa na podlagi podanih odgovorov organizatorjev izobraževanja odraslih ugotavljamo, da ne spodbujamo k samoizobraževanju za andragoško delo, občasno pošljemo le vabilo za izobraževanje in se z učitelji pogovorimo ter skušamo najti način, kako izboljšati njihovo delo.

Na podlagi interpretacije *Tabele 5* ugotavljamo, da so učitelji s pisnimi informacijami po elektronski pošti premalo seznanjeni, zato predlagamo izboljšanje v smeri informiranja z IKT (elektronska pošta, spletna stran LUK, družbeno omrežje Facebook). Večji poudarek pa bomo v prihodnje dajali osebnemu informiranju na andragoških zborih in strokovnih aktivih.

Tudi pri motivaciji in podpori za samoizobraževanje in vključevanje novosti v izobraževalni proces bomo uvedli izboljšave.

Pri doseganju standarda kakovosti *»Naši učitelji se samoizobražujejo za andragoško delo in novosti vključujejo v izobraževalni proces.«* je naša trenutno največja težava, da nimamo vpeljanih instrumentov spremljanja samoizobraževanja učiteljev.

Zato smo se odločili za oblikovanje kratkega vprašalnika, ki ga bo vsak učitelj dobil ob podpisu pogodbe za izvedbo del (vsako šolsko leto enkrat). Vsebina vprašalnika:

- katerih izobraževanj za andragoško delo ste se udeležili v preteklem letu,
- katerih izobraževanj za andragoško delo se nameravate udeležiti v tekočem letu,
- katerih izobraževanj za andragoško delo bi se želeli udeležiti.

Odločili smo se tudi za izvedbo brezplačnega enoletnega programa izobraževanja za učitelje naše izobraževalne organizacije. Tema je nevrolingvistično programiranje. Urnik bo prilagojen učiteljem, ki imajo v dopoldanskem času svojo redno zaposlitev in v popoldanskem času delo z odraslimi na Ljudski univerzi Kranj.

Naslov kazalnika 2:	<i>Sodelovanje pri pripravi in razvoju učnega gradiva za odrasle</i>
----------------------------	--

Predmet samoevalvacije/opis problema
V večji povezanosti med učitelji in organizatorji izobraževanja pri pripravi učnega gradiva vidimo možnosti za pripravo kakovostnejših gradiv. Naše mnenje je, da na metodološkem področju premalo sodelujemo pri pripravi učnega gradiva za izobraževanje odraslih.

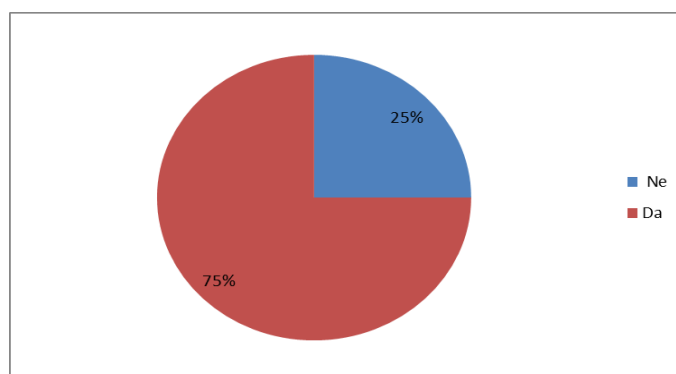
NA TEM PODROČJU ŽELIMO DOSEGATI NASLEDNJI STANDARD KAKOVOSTI:
<i>Naši učitelji s svojo strokovnostjo aktivno sodelujejo pri pripravi in razvoju učnega gradiva za udeležence izobraževanja.</i>

Da bi ugotovili, v kolikšni meri ta standard že dosegamo, smo se odločili, da se bomo v postopku samoevalvacije osredotočili na naslednja **samoevalvacijska vprašanja**:

SAMOEVALVACIJSKA VPRAŠANJA	
1	<i>V kolikšni meri učitelji pripravljajo in razvijajo učno gradivo za udeležence izobraževanja?</i>
2	<i>Kako učitelji pripravljajo in razvijajo učno gradivo?</i>
3	<i>Kako učiteljem nudimo motivacijo in podporo za sodelovanje pri pripravi in</i>

razvoju učnega gradiva?

V sklopu prvega samoevalvacijskega vprašanja »V kolikšni meri učitelji pripravljajo in razvijajo učno gradivo za udeležence izobraževanja?« ugotavljamo pripravljenost učiteljev za izdelavo učnega gradiva za izobraževanje odraslih, vrsto učnega gradiva, ki so ga doslej že pripravili pri svojem predmetu, in mnenje o potrebni posodobitvi že izdelanega učnega gradiva.

Graf 5: Priprava učnega gradiva za izobraževanje odraslih

Iz grafa je razvidno, da je 75 % anketiranih učiteljev naše izobraževalne organizacije že pripravljalo učno gradivo za izobraževanje odraslih. To potrjujejo tudi odgovori direktorice in organizatorjev izobraževanja odraslih, ki ugotavljajo, da je delo učiteljev individualno, zato pripravljajo gradivo za svoje predmetno področje, ni pa oblikovane širše strokovne skupine, ki bi pripravila gradivo.

V naslednjem vprašanju nas je zanimala pripravljenost učiteljev pri izdelavi učnega gradiva za izobraževanje odraslih, kar je prikazano v *Tabeli 6*.

Tabela 6: Pripravljenost učiteljev izdelati oz. posodobiti učno gradivo za izobraževanje odraslih

	N	%
1. Ne.	1	6
2. Da, posodobiti.	9	56
3. Da, izdelati.	6	38
SKUPAJ	16	100

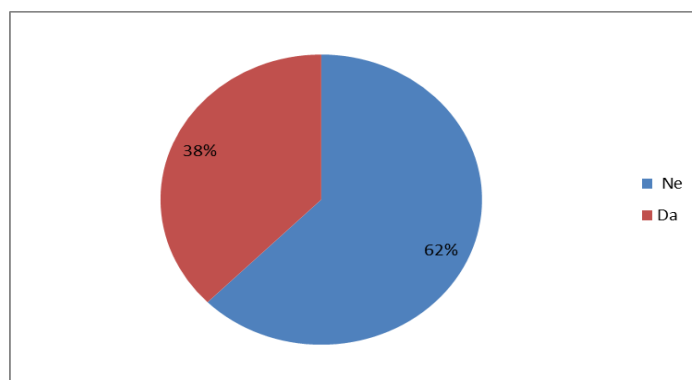
Večina anketiranih učiteljev (56 %) izraža pripravljenost k posodobitvi učnega gradiva za odrasle, manj kot polovica (38 %) pa je pripravljena izdelati učno gradivo.

Tabela 7: Vrste pripravljenega učnega gradiva za izobraževanje odraslih

	Ne		Da		SKUPAJ	
	N	%	N	%	N	%
1. Interno učno gradivo – skripta.	8	50	8	50	16	100
2. Učni listi (vaje, miselni vzorci itn.).	1	6	15	94	16	100
3. Fotokopije prosojnic.	9	56	7	44	16	100

94 % anketirancev uporablja učne liste (vaje, miselni vzorci itn.) kot učno gradivo za izobraževanje odraslih, manj kot polovica (44 %) jih uporablja fotokopije prosojnic, polovica pa interno učno gradivo – skripta. Kot zanimivost izpostavljam, da zgolj en anketiran učitelj uporablja PowerPoint-predstavitev glede na razširjenost IKT.

Primerjava rezultatov *Grafa 5* in *Grafa 6* kaže siceršnjo pripravljenost učiteljev za posodobitev učnega gradiva, ne pa potrebe po posodobitvi učnega gradiva, ki so ga uporabljali doslej. Kot je razvidno iz *Grafa 6* večina anketiranih (62 %) meni, da učnega gradiva, ki so ga uporabljali doslej, ni potrebno posodobiti. 38 % tistih, ki posodablajo učno gradivo, kot razlog za posodobitev navaja aktualnost tem, spreminjanje učnega načrta, potrebe posamezne učne skupine, prenove učbenikov, delovnih zvezkov itn.

Graf 6: Potreba po posodabljanju učnega načrta

Drugo samoevalvacijsko vprašanje »Kako učitelji pripravljajo in razvijajo učno gradivo?« zajema pogoje dela (računalnik s programsko opremo, prostor (kabinet), dostopna ustrezna literatura, dodatno izobraževanje, čas idr.), ovire, ki onemogočajo pripravo učnega gradiva za odrasle, in predloge za odpravo ovir.

Tabela 8: Pogoji dela za izdelavo učnega gradiva

	Odgovori		Odstotek enot (kakšen % oseb se je odločilo za posamezno navedbo)
	N = 42 (število odgovorov)	Odstotek (izračunan iz števila odgovorov)	
1. Računalnik s programsko opremo.	8	19	50
2. Prostor (kabinet).	3	7	19
3. Dostopno ustrezno literaturo.	11	26	69
4. Dodatno izobraževanje.	6	14	38
5. Čas.	11	26	69
6. Drugo.	1	2	6
7. Nisem pripravljen izdelati učnega gradiva.	2	5	13

Število oseb, ki so odgovarjale: **16**

Večina učiteljev (69 %) potrebuje dostopno ustrezno literaturo in čas, polovica računalnik s programsko opremo in 38 % dodatno izobraževanje. Učitelji kot ovire, ki jim onemogočajo pripravo učnega gradiva za odrasle najpogosteje navajajo čas, nekoliko pa tudi: ustrezne nagrade, premalo znanja, denarne stimulacije, spreminjanje učne snovi, premalo cenjeno delo, raznolikost skupine glede na njihove psihofizične sposobnosti in specifične učbenike.

Mnenje direktorice je, da je glavna ovira zaposlenost učiteljev v drugih izobraževalnih organizacijah in skupno pomanjkanje časa za usklajevanje in sodelovanje pri pripravi učnega gradiva. Poleg tega organizatorji izobraževanja odraslih vidijo oviro tudi v neizdelani metodologiji za plačevanje avtorskih pol.

V nadaljevanju analiziramo tretje samoevalvacijsko vprašanje »Kako učiteljem nudimo motivacijo in podporo za sodelovanje pri pripravi in razvoju učnega gradiva?«. Iz Tabele 9 je razvidno, da kot najpogostejšo obliko spopolnjevanja za pripravo učnega gradiva navajajo »v organiziranih oblikah spopolnjevanja (seminar)« in »s pisnimi navodili in priporočili, ki bi jih pripravili v izobraževalni organizaciji« (24 %) ter z nekoliko manj odstotki obliko »po elektronskih medijih«.

Tabela 9: Oblike spopolnjevanja za pripravo učnega gradiva

	Odgovori	
	N (število odgovorov)	Odstotek (izračunan iz števila odgovorov)
1. V organiziranih oblikah spopolnjevanja (seminar).	7	24
2. S strokovnimi revijami in publikacijami.	4	14
3. S pisnimi navodili in priporočili, ki bi jih pripravili v izobraževalni organizaciji.	7	24
4. Po elektronskih medijih.	6	21
5. Drugo.	2	7
6. Menim, da dodatno usposabljanje za pripravo gradiva ni potrebno.	3	10
SKUPAJ	29	100

Število oseb, ki so odgovarjale: **16**

Zanimiv je podatek o mnenju učiteljev, ali bi morali biti za pripravo učnega gradiva za odrasle posebej usposobljeni, saj jih 69 % ne meni, da bi morali biti za to posebej usposobljeni.

Tabela 10: Mnenje o posebni usposobljenosti za pripravo učnega gradiva za odrasle

	N	%
1. Ne.	11	69
2. Da.	5	31
SKUPAJ	16	100

Organizatorji izobraževanja odraslih in direktorica za motivacijo učiteljev za pripravo in razvoj učnega gradiva navajajo naslednje predloge:

- honorar,

- spodbude s strani organizatorjev izobraževanja odraslih,
- zadovoljstvo udeležencev,
- boljši učni rezultati,
- delo v razredu je lažje in ostaja več časa za razlago vsebin,
- olajšanje dela,
- spodbuda,
- pomoč,
- navdušenje,
- pohvala.

Menijo, da so njihove posodobitve doslej vsebinske in strokovne, zato ne vidijo trenutne potrebe po posodobitvi učnega gradiva. Nas je bolj zanimal metodološki pristop gradiva za izobraževanje odraslih, ki v tem vprašanju ni bil poudarjen in očitno učiteljem tudi ni v ospredju, kar je prikazano v *Tabeli 10*.

Mnenje direktorice je, da so se učitelji usposobili za pripravo učnega gradiva za odrasle skozi svoje delovne izkušnje in občasna strokovna izobraževanja. Organizatorji izobraževanja pa menijo, da v večini primerov učitelji niso posebej usposobljeni za pripravo učnega gradiva za odrasle udeležence, saj nimajo dodatnih znanj, razen svojih izkušenj, ki so za to potrebna.

Ugotovitve, sklepi, predlogi

Učitelji pripravljajo in razvijajo učno gradivo za odrasle udeležence izobraževanja na strokovnem področju, glede na zakonske spremembe in smernice v svoji izobraževalni organizaciji, kjer poučujejo otroke in mladostnike. Njihovo gradivo je strokovno primerno in dobro.

Učitelji izražajo pripravljenost k posodobitvi učnega gradiva za odrasle, večina uporablja učne liste (vaje, miselni vzorci itn.), obenem potrebujejo dostopno ustrezno literaturo in čas, prav slednji pa predstavlja najpogostejšo oviro, ki onemogoča pripravo učnega gradiva.

Za pripravo učnega gradiva za odrasle večinoma ne menijo, da je potrebna posebna priprava, kar zaznavajo tudi organizatorji izobraževanja odraslih.

Pri doseganju standarda kakovosti *»Naši učitelji s svojo strokovnostjo aktivno sodelujejo pri pripravi in razvoju učnega gradiva za udeležence izobraževanja.«* opažamo pomanjkanje strokovnosti pri metodološkem delu pripravljanja gradiva za odrasle. Ta opažanja so nastala pri analizi anketnih vprašalnikov na podlagi izkušenj organizatorjev izobraževanja odraslih.

Predlogi učiteljev za odpravo ovir pri pripravi učnega gradiva:

- izdelava urnika priprave za celotno šolsko leto,
- mentorstvo izkušenih učiteljev,
- tečaj upravljanja s časom (time management),
- možnost prilagodljivosti učnih gradiv konkretni skupini oz. učencu,
- nakup teh gradiv,
- pobuda izobraževalne ustanove,

- ustrezno plačilo,
- sodelovanje z ostalimi učitelji in izmenjava učnih gradiv,
- računalniška programska oprema za izdelavo gradiva,
- jasna navodila za izvedbo prenovljenega učnega načrta, dogovorjene prilagoditve in upoštevanje specifikke starejših mladostnikov in odraslih,
- delovne skupine, ki jo sestavljajo učitelji, ki poučujejo določen program in določeno skupino.

Predlogi direktorice za nagrajevanje in spodbudo učiteljev za pripravo gradiva v prihodnje:

- sodelovanje najboljših učiteljev v regiji, tako da tudi sami strokovno rastejo in se učijo od drugih,
- dobre sistemske rešitve.

Predlogi organizatorjev izobraževanja za nagrajevanje in spodbudo učiteljev za pripravo gradiva v prihodnje:

- delavnica na temo, ki bi jim dala osnovne usmeritve za pripravo gradiva in prednosti, ki jih imajo, če pripravijo gradivo,
- honorar za pripravo in posodobitev gradiva.

Pripravili bomo:

- delavnico na temo upravljanja s časom (time management),
- postopke in metodologijo za pripravo učnega gradiva za odrasle s primeri v pisni in elektronski obliki,
- delavnico za pripravo gradiva v izobraževanju odraslih (metode, skupine, e-učenje).

Naslov kazalnika 3:	<i>Učbeniki in učno gradivo</i>
----------------------------	---------------------------------

Predmet samoevalvacije/opis problema

V tem delu smo želeli poleg učiteljev, organizatorjev izobraževanja in vodstva, vključiti tudi udeležence izobraževanja in preveriti z vseh strani, ali so učna gradiva za predmete izdelana v celoti in ali jih udeleženci prejmejo ob začetku predavanj. Ravno tako nas zanima primernost gradiv in možnosti različnih oblik učnega gradiva v naših programih.
--

NA TEM PODROČJU ŽELIMO DOSEGATI NASLEDNJI STANDARD KAKOVOSTI:
--

<i>Udeleženci izobraževanja imajo na voljo ustrezne učbenike in učno gradivo.</i>

Da bi ugotovili, v kolikšni meri ta standard že dosegamo, smo se odločili, da se bomo v postopku samoevalvacije osredotočili na naslednja **samoevalvacijska vprašanja**:

SAMOEVALVACIJSKA VPRAŠANJA

1	<i>Ali imajo udeleženci izobraževanja na voljo učbenike in učno gradivo?</i>
2	<i>Kako udeleženci izobraževanja pridobijo učbenike in učno gradivo?</i>
3	<i>V kolikšni meri so učbeniki in učno gradivo ustrezni?</i>

4	<i>Kako spodbujamo učitelje in jim nudimo pogoje za izbor in pripravo učbenikov in učnega gradiva?</i>
5	<i>Kako seznanjamo udeležence z možnostmi za pridobivanje drugega učnega gradiva?</i>

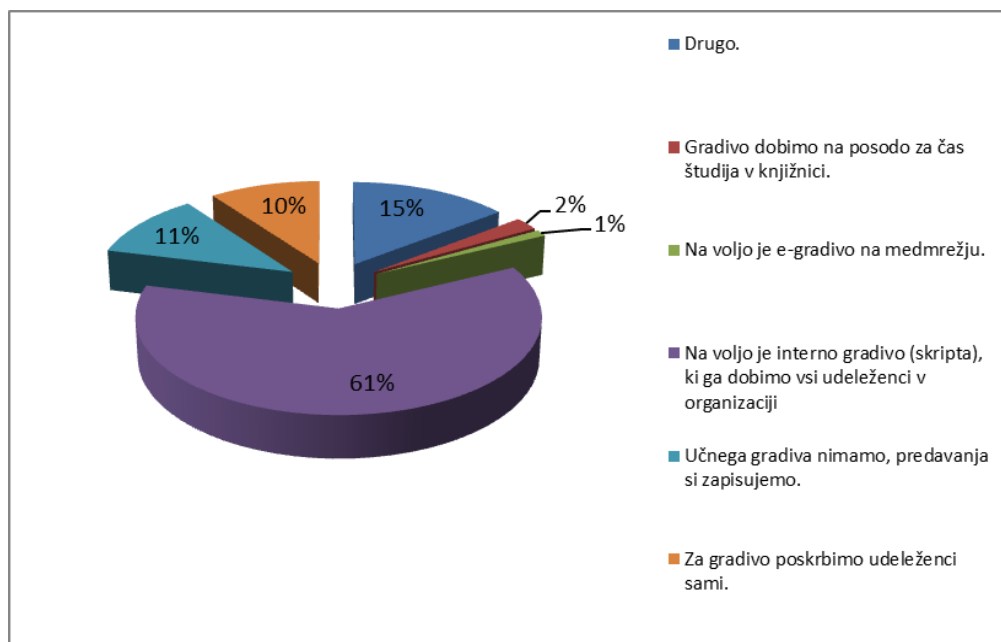
V procesu samoevalvacije smo ugotovili naslednje:

Prikaz podatkov

V tem delu ankete smo skušali združiti poglede udeležencev izobraževanja, učiteljev, organizatorjev izobraževanja in vodstva o učnem gradivu. Najprej smo udeležence (N = 75) vprašali, kako je poskrbljeno za literaturo in študijsko gradivo, kar je prikazano v *Grafu 7*.

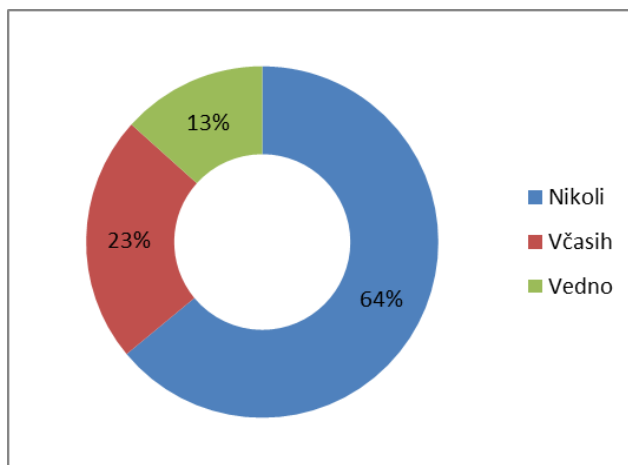
61 % udeležencev pravi, da dobi gradivo v izobraževalni organizaciji, 11 % si dela zapiske predavanj, 3 % udeležencev dobi gradivo v knjižnici ali na medmrežju, za gradivo pa poskrbi samih (nakup učbenikov) 10 %. 15 % udeležencev je pod »drugo« specifično označilo uporabo učbenikov in knjig, kar ne vključujejo pod študijsko gradivo. Vprašanja niso razumeli vsi enako. Tudi tisti, ki pravijo, da si delajo zapiske predavanj, dobijo vnaprej pripravljene izročke predavanj.

Mnenje organizatorjev izobraževanja in direktorice je, da je preskrbljenost z učbeniki in učnim gradivom na Ljudski univerzi Kranj dobra. Učbeniki in učno gradivo so cenovno dostopni ali že vključeni v šolnino. Na voljo so pred začetki predavanj in tečajev (tudi v popoldanskem času).

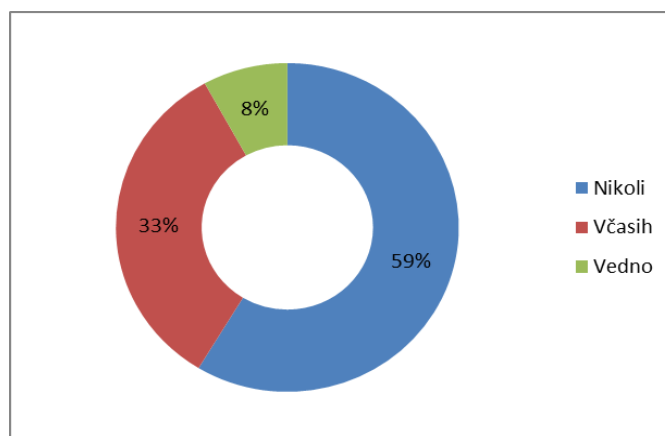
Graf 7: Dostopnost literature in študijskega gradiva

Bolj podrobno smo pogledali uporabo posameznih učnih virov in v *Grafih 8* in *9* prikazali dva, kjer več kot polovica udeležencev ne zazna spodbude učiteljev za njihovo uporabo.

Graf 8: Spodbuda učiteljev k uporabi programov za samostojno učenje na CD-ROM-u

13 % udeležencev vedno zazna spodbudo s strani učiteljev za uporabo programov za samostojno učenje na CD-ROM-u. 25 % učiteljev to počne vedno. 50 % učiteljev »prizna«, da tega ne dela oziroma gradiv v tej obliki ni na voljo. Odstotek udeležencev, ki ne zazna spodbude za uporabo takega gradiva, je večji (64 %).

Graf 9: Mnenje udeležencev o pogostosti učiteljeve spodbude k uporabi TV oddaj kot učnega gradiva

V tem primeru se mnenje udeležencev še bolj razlikuje od mnenja učiteljev, kar je prikazano v *Tabeli 11*.

Tabela 11: Primerjava med mnenjem udeležencev in učiteljev o pogostosti spodbude k uporabi TV-oddaj

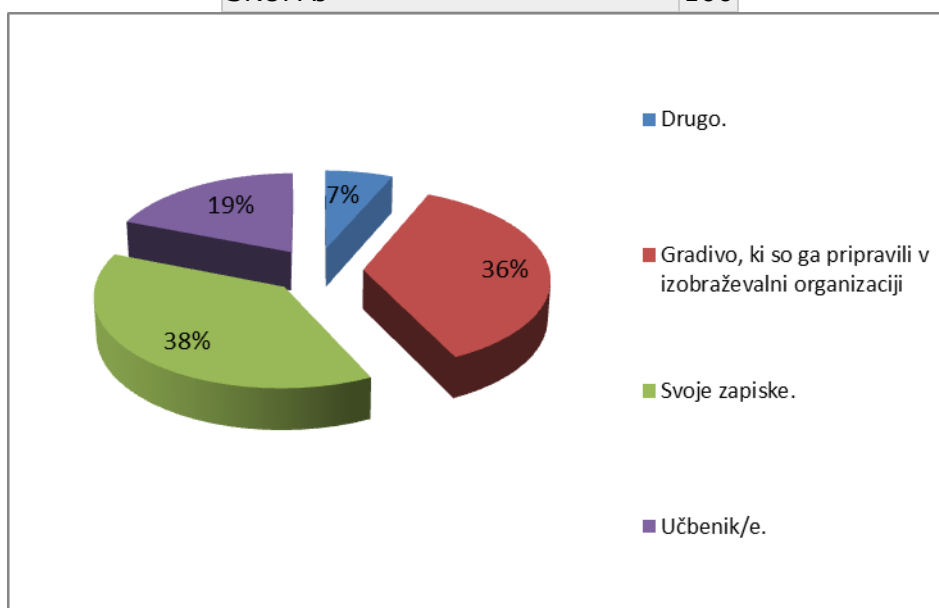
	Udeleženci %	Učitelji %
Nikoli	59	25
Včasih	33	63
Vedno	8	12
SKUPAJ	100	100

Organizatorji izobraževanja in direktorica menijo, da učitelji spodbujajo udeležence k uporabi sodobnih učnih virov različno, in sicer glede na izobraževalni program oz. predmetno področje.

Nato nas je zanimalo, ali imajo udeleženci za samostojno učenje na voljo dovolj učnih virov (Tabela 12) in katere uporabljajo pri učenju (Graf 10) ter kako jim učitelji pri tem pomagajo (Tabela 13).

Tabela 12: Mnenje udeležencev o zadostnem številu učnih virov za samostojno učenje

	%
1. Pri nobenem predmetu.	4
2. Samo pri nekaterih predmetih.	17
3. Da, pri večini predmetov.	44
4. Da, pri vseh predmetih.	35
SKUPAJ	100

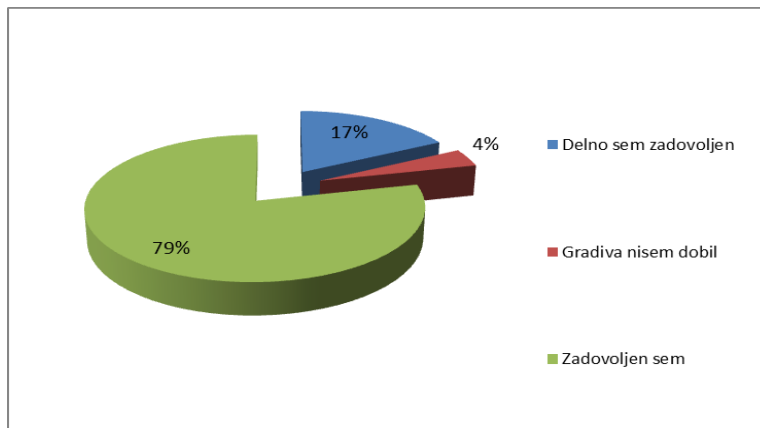
Graf 10: Uporabljeni učni viri pri učenju

Tabela 13: Priporočena pomoč pri samostojnem učenju

	Učitelji %	Učenci %
1. Priporočam/priporočajo nekatere učbenike.	23	20
2. Pripravljam/pripravljajo gradivo za samostojno učenje.	22	25
3. Priskrbim jim/dajo sezname različnega strokovnega gradiva.	9	8
4. Pripravljam/pripravijo vprašanja za izpit.	22	26
5. Svetujem jim/svetujejo, da pridobijo informacije pri drugih udeležencih.	5	4
6. Napotim jih/napotijo nas na ustrezne medmrežne strani.	17	14
7. Dam jim/dajo informacije o bližnjih središčih za samostojno učenje.	2	2
8. Drugo/pri samostojnem učenju nam ne pomagajo.	0	1
SKUPAJ	100	100

Udeležencem v naši izobraževalni organizaciji so na voljo medmrežje, prostor za samostojno učenje s programi za samostojno učenje.

V celoti gledano je 79 % udeležencev izrazilo zadovoljstvo z gradivom, ki so ga pridobili na Ljudski univerzi Kranj (Graf 11). Organizatorji izobraževanja in direktorica pogrešajo izdelan sistem za spremljanje ustreznosti literature. Občasno pridobivajo informacije z ustnimi anketami na predavanjih pri posameznih sklopih, z razgovori z udeleženci in evalvacijskimi vprašalniki.

Graf 11: Zadovoljstvo udeležencev z internim učnim gradivom

Udeležence smo povprašali tudi po konkretnem internem gradivu za predmete, ki so jih v tem letu poslušali. Rezultate smo pregledali skupaj z organizatorji izobraževanja po posameznih programih in ustrezajo zahtevam Ljudske univerze Kranj.

V anketni vprašalnik učiteljev smo vključili tudi vprašanja, ki bi nam dala odgovor na samoevalvacijsko vprašanje »Kako spodbujamo učitelje in jim nudimo pogoje za izbor in pripravo učbenikov in učnega gradiva?«. (Tabela 14)

Tabela 14: Pomembne 'točke' pri pripravi ustreznega učnega gradiva

	Nepomembno	Pomembno	SKUPAJ
	%	%	%
1. Enotna navodila za pripravo učnega gradiva.	50	50	100
2. Možnost za seznanjanje z novostmi v stroki.	19	81	100
3. Dostopna ustrezna literatura.	0	100	100
4. Dodatno izobraževanje.	19	81	100
5. Možnost udeležbe na strokovnih posvetih.	37	63	100
6. Stiki z drugimi učitelji istih predmetov.	6	94	100
7. Dostop do računalnika.	19	81	100
8. Ustrezen prostor v izobraževalni organizaciji.	31	69	100
9. Denarno nagrajevanje.	50	50	100

Pri pomembnosti izstopata dostopna ustrezna literatura (100 %) in stiki z drugimi učitelji (94 %).

Mnenje organizatorjev izobraževanja je, da sodelovanje predavateljev pri pripravi gradiva obstaja, vendar bi za pripravo poenotenega gradiva le-to moralo biti bistveno močnejše. Sodelovanje obstaja bolj na področju vsebinskih usklajevanj pri

posameznih predmetih (korelacija vsebin) kot pa pri skupnem ustvarjanju gradiva. Težava je seveda v tem, da predavatelji večinoma poučujejo tudi v rednih izobraževalnih programih in ne najdejo časa za dodatno usklajevanje pri skupnem ustvarjanju gradiva. Direktorica meni, da je sodelovanje premalo.

Pri tem se vedno znova pojavljajo razmišljanja o povezovanju z drugimi izobraževalnimi organizacijami pri pripravi enotnega učnega gradiva za odrasle:

- enotna literatura za maturitetne predmete pripravljena v okviru Zveze Ljudskih univerz (doslej neuspešno),
- občasno povezovanje z drugimi ljudskimi univerzami in izmenjava že pripravljenega gradiva.

Ugotovitve, sklepi, predlogi

Anketirani udeleženci izobraževanja (N = 75) imajo na voljo učbenike in raznovrstno učno gradivo. Seveda pa bi se dalo narediti še mnogo več, saj so naše šibke točke:

- gradivo se premalo posodablja,
- premalo gradiva v e-obliki,
- preredka spremljava učnega gradiva,
- (ne)vklučitev posodabljanj v letne delovne priprave učitelja,
- boljša izraba pogojev za pripravo učnega gradiva.

Menimo, da standard kakovosti *»Udeleženci izobraževanja imajo na voljo ustrezne učbenike in učno gradivo.«* dosegamo, vendar je čas za nadgradnje.

Ukrepi za izboljšave:

- spodbujanje učiteljev k uporabi različnih učnih virov (TV-oddaje, videoposnetki, CD-ji),
- tudi za predmete, kjer izjemoma ni gradiva, se ga skupaj z učitelji pripravi (CD za plesno izražanje),
- spodbujanje učiteljev k skupinskemu delu udeležencev, kar vodi do spodbujanja dela v e-učilnici, manjšega odpora in strahu do računalnikov,
- pred začetkom predavanj pregledati gradivo s predavateljem (nekatera so prezahtevna ali v obliki izročkov ne omogočajo samostojnega učenja),
- izdelava sistema za spremljanje ustreznosti učnega gradiva,
- priprave za oblikovanje e-gradiva,
- sodelovanje z Zvezo Ljudskih univerz Slovenije za pripravo enotnega učnega gradiva.

4.2. Rezultati z gledovanja

Naslov kazalnika 1:	<i>Učbeniki in učno gradivo</i>
----------------------------	---------------------------------

Predmet z gledovanja (Kaj nas je pri z gledovanju zanimalo?)
Pri z gledovanju smo želeli ugotoviti, ali imajo udeleženci izobraževanja na voljo ustrezne učbenike in učno gradivo, kako jih pridobijo ter možnosti za pridobivanje gradiva. Zanimala nas je tudi ustreznost učbenikov in učnega gradiva, način spodbujanja učiteljev za pripravo gradiva ter pogoji za izbor.

Zgledovalno vprašanje 1:

Kako se pri zgledovalni organizaciji pripravlja učno gradivo za odrasle udeležence?

Pri zgledovalni organizaciji so leta 2010 sistematično začeli s postopkom vključitve pavšalnega zneska za pripravo učnega gradiva v avtorske pogodbe. Predlog se je najprej podal na andragoškem zboru, kjer so ga vsi učitelji oziroma predavatelji sprejeli. Za vse srednješolske programe je bilo na spletni strani UNISVET objavljeno obširno gradivo, ki so ga organizatorji izobraževanja odraslih pri zgledovalni organizaciji podali kot podlago za pripravo internega gradiva.

Posebno gradivo imajo pripravljeno tudi za poklicno maturo (splošni programi imajo že prenovljena gradiva, gradiva za strokovne predmete pa učitelji prilagajajo glede na poklic in izkušnje udeležencev).

Zgledovalno vprašanje 2:

Ali imajo pri njih standardno obliko gradiva oziroma poenoteno obliko gradiva, ki ga dobijo udeleženci?

Oblika gradiva ni poenotena. Vsak učitelj pripravi učno gradivo glede na svoj predmet poučevanja, in sicer kot interno skripto.

Zgledovalno vprašanje 3:

V kakšni obliki dobijo udeleženci učno gradivo?

Udeleženci lahko dobijo učno gradivo v fizični obliki ali elektronski obliki na spletu.

Zgledovalno vprašanje 4:

Kako njihovi učitelji sodelujejo pri pripravi učnega gradiva za odrasle?

Učitelji pripravljajo učno gradivo na podlagi izkušenj, za strokovne predmete oziroma module pripravljajo gradivo na podlagi značilnosti skupine (usmerjeno v izkušnje udeležencev, ker se s predmetom poučevanja skušajo usmerjati v poklicno usposobljenost udeležencev). Učitelji (predvsem pri strokovnih predmetih oziroma modulih) med seboj sodelujejo in se dogovarjajo oziroma snov usklajujejo, da ne pride do ponavljanja snovi pri različnih predmetih.

Zgledovalno vprašanje 5:

Kdo sodeluje pri pripravi učnega gradiva?

Pri pripravi učnega gradiva sodelujeta nosilec predmeta in organizator izobraževanja.

Zgledovalno vprašanje 6:

Motiviranje učiteljev za pripravo učnega gradiva.

Ključna motivacija za pripravo učnega gradiva je navedena že v pogodbi med učiteljem in organizacijo, torej dodatni (poenoteni) pavšalni znesek za pripravo učnega gradiva.

Zgledovalno vprašanje 7:

Kako (če sploh) usposablja učitelje za pripravo in izdelavo učnega gradiva?

Formalnega usposabljanja učiteljev za pripravo in izdelavo učnega gradiva ne izvajajo, sicer pa ima vsak učitelj možnost pridobiti (osnovni) vzorec, dodatna izdelava učnega gradiva pa je v pristojnosti posameznega učitelja.

Poudarili so, da imajo samoiniciativne predavatelje, saj prav vsak izmed njih za udeležence pripravi usmeritve z dodatnimi vprašanji na koncu skripte, pripravijo dodatne naloge za ponavljanje (primer: učitelj matematike ima svojo spletno stran, na kateri lahko udeleženci pridobijo vaje; učitelj angleščine ima pripravljeno dodatno skripto z vajami in rešitvami).

Zgledovalno vprašanje 8:

Kakšne so njihove izkušnje glede zadovoljstva učnega gradiva pri udeležencih (in učiteljih)?

Odziv udeležencev na pripravljeno učno gradivo je izredno pozitiven. Učitelji pa se poslužujejo zanimivega pristopa, da kot dodatno gradivo predlagajo t. i. »dobre zapiske« (to so zapiski iz predavanj udeležencev, ki imajo dobre oziroma preglednejše zapiske).

Zgledovalno vprašanje 9:

Kakšni so stroški za učna gradiva, ali so všteti v šolnino, ali je priprava učnega gradiva že vključena v honorar učitelja?

Stroški za učna gradiva niso všteti v šolnino, (obsežnejše) skripte je možno dokupiti po simbolični ceni.

Priprava učnega gradiva ni vključena v honorar učitelja, je pa všteta kot pavšalni znesek v pogodbo.

Zgledovalno vprašanje 10:

Kateri so po njihovem mnenju temeljni standardi priprave, po kateri naj bi se zgledovale organizacije za izobraževanje odraslih?

Posebni/interni temeljni standardov ni, temveč veljajo temeljni standardni po katalogu znanj.

Ugotovitve, predlogi za izboljšave

Na podlagi obiska pri zgledovalnem partnerju ugotavljamo, da imajo motivacijsko noto za pripravo učnega gradiva sistematično urejeno, in sicer s pavšalnim zneskom, ki je naveden že v avtorski pogodbi in je enak za vse predavatelje. Ugotavljamo tudi, da učno gradivo, ki ga udeleženci potrebujejo za pripravo na izpit, lahko dobijo v fizični obliki in/ali v elektronski obliki na spletu. Zanimiv se nam zdi pristop, da učitelji med seboj učinkovito sodelujejo, se dogovarjajo in snov pri strokovnih predmetih oziroma modulih usklajujejo, da ne pride do ponavljanja snovi pri različnih predmetih. Pri izdelavi učnega gradiva ugotavljamo tudi izredno samoiniciativnost predavateljev, saj vsak izmed njih za udeležence pripravlja usmeritve z dodatnimi vprašanji na koncu skripte, dodatne naloge za ponavljanje ipd. Posledično je tudi odziv udeležencev na pripravljeno učno gradivo izredno pozitiven.

Na podlagi zgoraj navedenih ugotovitev smo prišli do naslednjih predlogov za izboljšave:

- uvedba pavšalnega zneska v pogodbo o sodelovanju,
- dvig ravni motivacije pri predavateljih,
- za udeležence pripraviti e-učno gradivo za vse premete,
- na andragoških zborih predavateljem predstaviti učinkovitejše načine priprave učnega gradiva in jih zanje motivirati,
- dostopnost in transparentna priprava učnega gradiva za udeležence izobraževalnih programov.

5. ZAKLJUČEK

Na podlagi več kot 50-letnih izkušenj se na Ljudski univerzi Kranj zavedamo optimizacije procesov dela na vseh nivojih delovanja za kakovostno izobraževanje tako zaposlenih v naši organizaciji kot udeležencev izobraževalnih programov, ki se izvajajo pri nas. Zato smo se odločili vključiti v projekt POKI.

Na podlagi SWOT analize zaznavamo poleg slabosti in nevarnosti predvsem prednosti in priložnosti, na podlagi katerih si zastavljamo nove cilje in izzive. Po opravljeni SWOT analizi smo za samoevalvacijo izbrali tri kazalnike kakovosti: »Samoizobraževanje za andragoško delo«, »Sodelovanje pri pripravi in razvoju učnega gradiva za odrasle« in »Učbeniki in učno gradivo«. S samoevalvacijo smo želeli ugotoviti, kako se učitelji samoizobražujejo za andragoško delo in vnašajo novosti v izobraževalni program, v kolikšni meri in na kakšen način učitelji pripravljajo in razvijajo učno gradivo za odrasle ter v kolikšni meri pri tem sodelujejo z organizatorji izobraževanja, in pridobiti mnenja anketiranih o primernosti in ponujeni raznolikosti učnih gradiv. Za samoevalvacijo smo pripravili anketne vprašalnike za štiri izbrane skupine anketirancev: za učitelje, udeležence izobraževalnih programov naše organizacije, organizatorje izobraževanja in direktorico.

Rezultati anketiranja so pokazali, da se vsi anketirani učitelji samoizobražujejo, saj se zavedajo pomembnosti samoizobraževanja za andragoško delo, naša izobraževalna organizacija pa jim posreduje vabila za izobraževanje in jim nudi strokovni pogovor o možnostih izboljšav pri njihovem delu. Z namenom še boljšega informiranja o možnostih samoizobraževanja bomo v prihodnje večji poudarek namenili obveščanju na andragoških zborih, strokovnih aktivih in z IKT, z namenom izboljšanja kompetenc poučevanja pa bomo za učitelje izvedli dodatna izobraževanja.

Učitelji učno gradivo za udeležence izobraževanja svojega strokovnega področja pripravljajo in razvijajo na podlagi zakonskih sprememb in smernic izobraževalne organizacije, kjer poučujejo. Sicer učitelji izražajo pripravljenost k posodobitvi učnega gradiva, a hkrati kot največjo oviro pri tem navajajo pomanjkanje časa, zato bomo v okviru naše organizacije pripravili delavnico na temo upravljanja s časom, dodatno pa smo se odločili, da bomo izvedli delavnice o pripravi gradiva v izobraževanju odraslih ter našim učiteljem predložili enotna navodila za pripravo učnega gradiva.

Udeleženci programov naše izobraževalne organizacije pridobijo glavino učnega gradiva v naši organizaciji. Večina jih je s posredovanim učnim gradivo zadovoljna, bomo pa učitelje spodbujali k pogostejši uporabi alternativnih učnih virov (TV-oddaje, videoposnetki, CD-ji, e-viri, e-gradivo, e-učilnica), skupaj pregledovali ustreznost gradiva in sodelovali z Zvezo ljudskih univerz Slovenije za pripravo enotnega učnega gradiva.

Kot predmet zgledovanja smo si izbrali kazalnik »Učbeniki in učno gradivo« pri zgledovalnem partnerju – Ljudski univerzi Radovljica. Njihov pristop k pripravi učnega gradiva za odrasle se malenkostno razlikuje od našega, in sicer v pavšalnem znesku za pripravo učnega gradiva, ki je del avtorske pogodbe vsakega učitelja, v

dostopnosti učnega gradiva za vse predmete v e-obliki, učitelji pa poseben poudarek namenjajo medsebojnemu usklajevanju snovi pri različnih predmetih, da ne prihaja do ponavljanja snovi. To so elementi pri pripravi učnega gradiva, ki jim tudi sami v prihodnosti želimo nameniti večji poudarek.

Samoevalvacijsko poročilo o kakovosti izobraževanja odraslih daje vpogled v trenutno stanje izobraževalnega procesa na naši organizaciji. Na podlagi zbranih podatkov smo določili smernice za izboljšave, s katerimi bomo odpravili pomanjkljivosti in realizirali zadane cilje za izboljšanje kakovosti izobraževanja odraslih.

6. LITERATURA IN VIRI

- [1] Klemenčič, S., Klenovšek Vilič, T., Možina, T. (2003). Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje, Kazalniki kakovosti. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.
- [2] Možina, T. (2010). Kakovost kot (z)možnost. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.

PRILOGE

V elektronski obliki (PDF) so dodani:

- [1] samoevalvacijski načrt (samoevalvacijski načrt.pdf),
- [2] vprašalnik za udeležence (udeleženci-vprašalnik.pdf),
- [3] vprašalnik za učitelje (učitelji-vprašalnik.pdf),
- [4] vprašalnik za vodje izobraževanja odraslih (OI-vprašalnik.pdf),
- [5] vprašalnik za direktorja (direktor-vprašalnik.pdf).